परुच्छेपो दैवोदासिः।मित्रावरुणौ। अतिशक्करी।

प्रप्र पूष्णस्तुविजातस्य शस्यते महित्वमस्य तवसो न तन्दते स्तोत्रमस्य न तन्दते।

अर्चामि सुम्नयन्नहमन्त्यूतिं मयोभुवम्।

विश्वस्य यो मन आयुयुवे मखो देव आयुयुवे मखः॥ १.१३८.०१

तुविजातस्य- बहुधा जातस्य। पूष्णः- पोषकस्य सूर्यस्य। महित्वम्- माहात्म्यम्। शस्यते- प्रस्तूयते। अस्य- एतस्य। तवसः- शक्तिमतः सूर्यस्य। स्तोत्रम्- स्तुतिः। न तन्दते- न हिनस्ति। विश्वस्य- सर्वस्य। यः। मनः- चित्तम्। मखः- यज्ञः सन्। आयुयुवे- सङ्गमयति। अन्त्यूतिम्- तमन्तिकरक्षामयम्। मयोभुवम्- आनन्दकरम्। अहं। सुम्नयन्- सुखयन्। अर्चामि- मन्त्रेण स्तौमि॥१॥

प्र हि त्वा पूषन्नजिरं न यामनि स्तोमेभिः कृण्व ऋणवो यथा मृध उष्ट्रो न पीपरो मृधः। हुवे यत्त्वा मयोभुवं देवं सख्याय मर्त्यः।

अस्माकमाङ्गूषान्द्युम्निनस्कृधि वाजेषु द्युम्निनस्कृधि॥ १.१३८.०२

पूषन्- पोषक सूर्य। त्वा- भवन्तम्। यामनि- मार्गे। अजिरं न- शीघ्रगतिमश्वमिव। स्तोमेभिः- मन्त्रैः। कृण्वे- करोमि। मृधः- युद्धमुद्दिश्य। ऋणवः- गच्छेः। ऋणु गतौ। उष्ट्रो न- उष्ट्र इव। मृधः- युद्धात्। पीपरः- पारं नयसि। मयोभुवम्- आनन्दकरम्। देवम्। त्वा- भवन्तम्। सख्याय- मैत्र्यै। मर्त्यः- मनुष्यः सन्। हुवे- आह्वये। अस्माकम्- नः। आङ्गूषान्- मन्त्रवतः। वाजेषु- सम्पत्सु। द्युम्निनः- द्योतनशीलान्। कृधि- कुरु॥२॥

Dr. Rangaji

यस्य ते पूषन्सख्ये विपन्यवः क्रत्वा चित्सन्तोऽवसा बुभुज्रिर इति क्रत्वा बुभुज्रिरे।

तामनु त्वा नवीयसीं नियुतं राय ईमहे।

अहेळमान उरुशंस सरी भव वाजेवाजे सरी भव॥ १.१३८.०३

विपन्यवः- मन्त्रवन्तः। सन्तः- साधवः। ते- तव। सख्ये- मैत्र्याम्। क्रत्वा- सत्सङ्कल्पेन। चित्- एव। अवसा- रक्षया। बुभुज्रिरे- त्वां भुञ्जते। नवीयसीम्- नव्याम्। तामनु- तां ते मतिमनु। नियतम्- प्रभूताम्। रायः- सम्पदम्। ईमहे- याचामहे। वाजेवाजे- सर्वगतिषु। अहेळमान- क्रोधरहित। उरुशंस- बहुभिः प्रशंसित। सरी- अस्माभिर्गन्तव्यः। भव॥३॥

अस्या ऊ षु ण उप सातये भुवोऽहेळमानो ररिवाँ अजाश्व श्रवस्यतामजाश्व।

ओ षु त्वा ववृतीमहि स्तोमेभिर्दस्म साधुभिः।

नहि त्वा पूषन्नतिमन्य आघृणे न ते सख्यमपह्नुवे॥ १.१३८.०४

श्रवस्यताम्- श्रुतिमिच्छताम्। नः- अस्माकम्। उप- समीपे। अस्याः- एतस्याः सम्पदः। सातये- लब्धये। अहेळमानः- अद्वेषः सन्। ररिवान्- दाता सन्। अजाश्व- गतिशीलप्राणयुक्त। भुवः- भव। अज गताविति धातोर्गतिशील इत्यर्थः साध्यते। अजनामा मृगोपि दुर्गहस्थानमप्यनायासेन गच्छति। स एव वाहनं पूष्णः श्रुतौ। दस्म- शत्रुनाशक। साधुभिः- सात्त्विकैः। स्तोमेभिः- मन्त्रैः। त्वा- भवन्तम्। ओ षु ववृतीमहि- सर्वत एव सुष्ठु वर्तयेमहि। आघृणे- समन्ताद्वर्षक। पूषन्- पोषक। आत्मसूर्य। त्वा- भवन्तम्। नहि अतिमन्ये- न अवमन्ये। ते- भवतः। सख्यम्- मैत्रीम्। न अपह्नुवे- नापनयामि॥४॥

Dr. Rangaji